

Concept-rapport

4^e flitspeiling draagvlak en impact opvang Oekrainers

Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid

23 november 2023

Rapportnummer: 204

Introductie

Aanleiding

Het ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid (SZW) heeft I&O Research begin 2023 gevraagd om flitspeilingen uit te voeren naar het draagvlak voor en de impact van de opvang van Oekraïense vluchtelingen. I&O Research voerde op dat moment al periodiek flitspeilingen uit voor het ministerie van Justitie en Veiligheid naar de houding van Nederlanders tegenover de komst en de opvang van vluchtelingen uit Oekraïne. Om overlap te voorkomen is de uitvoering van deze onderzoeken gecombineerd. De 4^e flitspeiling liep van dinsdag 7 november 2023 10.00 uur tot en met woensdag 8 november 2023 10.00 uur.

Uitvoering onderzoek

Het onderzoek is uitgevoerd onder 1.048 Nederlanders van 18 jaar en ouder, die lid zijn van het I&O Research Panel. Dit is ruim voldoende om op basis van de resultaten betrouwbare uitspraken te kunnen doen. Er zijn 3.000 personen benaderd voor dit onderzoek. De respons op dit onderzoek bedraagt 35 procent.

Op de data is een weging (op randtotalen) toegepast op de volgende achtergrondkenmerken: leeftijd, geslacht, opleiding, migratieachtergrond, stemgedrag bij de Tweede Kamerverkiezingen in maart 2021 en regio (op basis van de Nielsen 5-indeling van het CBS). De weging is uitgevoerd conform de richtlijnen van de Gouden Standaard. Hiermee zijn de verhoudingen in de steekproef op deze achtergrondkenmerken representatief voor de werkelijke verhoudingen in de Nederlandse bevolking van 18 jaar en ouder.

- In de tekst worden alleen significante verschillen benoemd.
- In sommige gevallen tellen percentages niet op tot het totaal of tot meer dan 100 procent. Dit komt door afrondingsverschillen.
- Bij sommige vragen waren meerdere antwoorden mogelijk. Dit staat bij de uitkomsten vermeld.

Introductie

Leeswijzer

De Expertiseunit Sociale Stabiliteit (ESS) van het ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid (SZW) hanteert zeven thema's bij vroegsignalering van maatschappelijke onrust. In samenspraak met het ministerie is door I&O Research een vragenlijst opgesteld over het draagvlak voor en de impact van de opvang van Oekraïners. In de vragenlijst en in dit rapport komen zes van de zeven thema's terug.

Als eerste gaan wij in op *saamhorigheid*. In dit onderzoek betreft dit de vraag of Nederlanders contact hebben met Oekraïners en/of Russen, en bij welk land de sympathie ligt in de oorlog tussen Oekraïne en Rusland. Daarna komt het thema *spanningen en polarisatie* aan bod, waar we ingaan op de ervaren polarisatie als gevolg van de oorlog in Oekraïne. Het derde thema is het *opvangen van vluchtelingen uit Oekraïne in gemeenten*. Hier behandelen we het draagvlak voor opvang in de eigen gemeente of eigen buurt, en of inwoners weten dat er vluchtelingen uit Oekraïne in de eigen gemeente worden opgevangen. Vervolgens gaan we in op eventuele verschillen in draagvlak tussen de opvang van vluchtelingen uit Oekraïne en vluchtelingen uit andere landen. Dit hoort bij het thema *gevoel van dubbele maat*. Het vijfde thema *nieuwe tegenstellingen* is in dit onderzoek ingestoken op de vraag of inwoners achter de houding van de Nederlandse overheid jegens de oorlog in Oekraïne staan en of mensen vinden dat er voldoende aandacht uitgaat naar andere oorlogen en conflicten in de wereld. Tot slot gaan we bij het laatste thema *vertrouwen in de overheid en media* in op het vertrouwen van inwoners in de informatievoorziening van de overheid en media, en of inwoners de berichtgeving neutraal vinden of niet.

Naast deze zes thema's is het thema *handelingsperspectief* ook onderdeel van de themasignalering. Hoewel het interessant is om uit te vragen wat inwoners doen om zich bijvoorbeeld weerbaar te maken tegen desinformatie, is een enquête minder goed geschikt om de diepgang op te zoeken en de beweegredenen van inwoners goed te doorgronden. Daarom komt dit thema in deze peiling niet aan bod.

Het onderzoek naar het draagvlak voor en de impact van de opvang van Oekraïners van het ministerie van SZW heeft overlap met het onderzoek van het ministerie van JenV naar de houding van inwoners tegenover de opvang van Oekraïense vluchtelingen. Daarom zijn beide flitspeilingen gecombineerd in één onderzoek, met twee verschillende rapporten. Een deel van de vragen uit de peiling van het ministerie van JenV leent zich ook goed als indicator voor de thema's zoals gehanteerd door het ministerie van SZW. Wanneer vragen uit het onderzoek van het ministerie van JenV gebruikt worden, vermelden we dit op de betreffende sheet.

Introductie

Analyse

De uitkomsten van de vierde peiling vergelijken we met de uitkomsten van de eerste peiling die is uitgevoerd op 23/24 mei 2023, de tweede peiling op 18/19 juli 2023 en de derde peiling op 13/14 september 2023. In de rapportage van de eerste peiling is ingezoomd op de samenhang tussen de vragen. In deze rapportage staan de verschillen in uitkomsten tussen de vier peilingen centraal. Verschillen worden alleen beschreven in de tekst wanneer ze significant zijn. Daarnaast splitsen we, waar relevant, de uitkomsten uit naar de achtergrondkenmerken regio, leeftijd en opleidingsniveau.

Voor de uitsplitsing naar regio maken wij gebruik van de Nielsen-5 indeling, waarin onderscheid gemaakt wordt tussen het zuiden (Limburg, Brabant en Zeeland), het oosten (Overijssel, Gelderland en Flevoland), het noorden (Drenthe, Groningen en Friesland), de drie grote steden (Amsterdam, Rotterdam en Den Haag) en de omliggende gemeenten¹, en het westen exclusief de drie grote steden (Noord-Holland, Zuid-Holland en Utrecht).

Voor de variabele opleiding hanteren wij de terminologie lager-, middelbaar en hoger opgeleid. Dit is een bewuste keuze, omdat het onderscheidend vermogen naar theoretisch en praktisch opgeleiden niet toereikend genoeg is om een indeling op basis van onderwijsniveau te vervangen.²

Daarnaast worden er in de vragen over draagvlak en impact uitsplitsingen gemaakt tussen inwoners die contact hebben met Oekraïners, inwoners die contact hebben met Russen, inwoners die met beide contact hebben en inwoners die met *geen* van beide contact hebben. Ook maken we, waar relevant, onderscheid tussen inwoners die vooral sympathie voor Oekraïne hebben in de oorlog, inwoners die vooral voor Rusland sympathie hebben, inwoners die voor beide landen sympathie hebben en inwoners die voor *geen* van beide landen sympathie hebben.³ Tot slot bespreken wij in de resultaten ook de verschillen tussen de mate waarin inwoners positief zijn over de opvang van vluchtelingen uit Oekraïne in Nederland.

¹ De omliggende gemeenten betreffen; Amstelveen, Diemen, Ouder-Amstel, Landsmeer, Schiedam, Capelle aan den IJssel, Krimpen aan den IJssel, Nederlek, Ridderkerk, Barendrecht, Albrandswaard, Leidschendam, Voorburg, Rijswijk, Wassenaar en Wateringen.

² Zie ook het [Centraal Bureau voor de Statistiek \(CBS\)](#)

³ Bij twee groepen gaat het om indicatieve uitkomsten omdat deze weinig in de steekproef voorkomen: inwoners die vooral voor Rusland sympathie hebben, inwoners die voor beide landen sympathie hebben

1

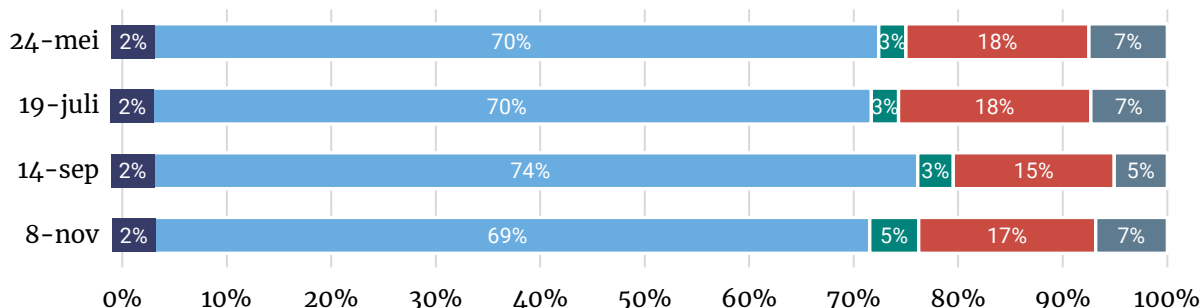
Saamhorigheid

Sympathie en contact

Sympathie voor Oekraïne terug op niveau eerdere metingen

- Aan inwoners stelden wij de vraag voor wie zij meer sympathie hebben in de oorlog tussen Oekraïne en Rusland.
- Zeven op de tien Nederlanders (69%) hebben meer sympathie voor Oekraïne dan voor Rusland. Na een eenmalige stijging tijdens de meting van 14 september (74%), is dit in de huidige meting weer gelijk aan de eerste twee metingen (beide 70%). Het aandeel dat voor geen van beide partijen sympathie heeft (17%), verschilt niet significant van de eerdere metingen. Twee procent heeft meer sympathie voor Rusland en 5 procent heeft voor beide landen sympathie.

Figuur 1. Kun je aangeven welke stelling het beste overeenkomt met jouw mening?
Basis: alle Nederlanders, n=1.001 (september), n=1.055 (juli), n=1.091 (mei).

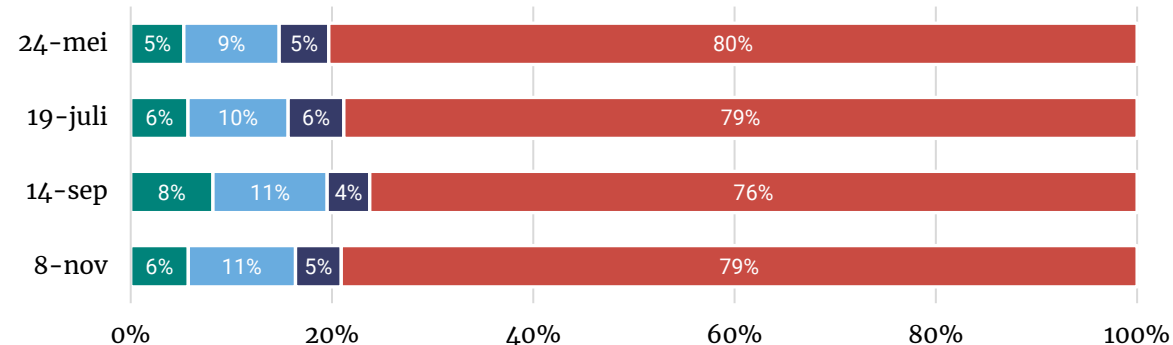

- In de oorlog tussen Oekraïne en Rusland heb ik meer sympathie voor Rusland
- In de oorlog tussen Oekraïne en Rusland heb ik meer sympathie voor Oekraïne
- In de oorlog tussen Oekraïne en Rusland heb ik voor beide sympathie
- In de oorlog tussen Oekraïne en Rusland heb ik voor geen van beide sympathie
- Weet ik niet / geen mening

Een kwart heeft contact met Oekraïners en/of Russen

- Daarnaast vroegen wij of Nederlanders contact hebben met Oekraïners en/of Russen. Hiermee bedoelen wij zowel vluchtelingen alsook Oekraïners en Russen die al langer in Nederland wonen. Bij de vraag is de volgende tekst opgenomen: *Onder contact verstaan we meer dan alleen een ander groeten in het voorbijgaan.*
- Een vergelijkbaar percentage met eerdere metingen geeft aan contact te hebben met zowel Oekraïners als Russen (6%). Een op de tien heeft alleen contact met Oekraïners (11%). Vijf procent alleen met Russen. Driekwart (79%) heeft geen contact met Oekraïners of Russen. Vergelijkbaar met voorgaande metingen.

Figuur 2. Heb je contact met mensen met een Oekraïense achtergrond die in Nederland wonen? / Heb je contact met mensen met een Russische migratieachtergrond die in Nederland wonen?
Basis: alle Nederlanders, n=1.048 (november), n=1.001 (september), n=1.055 (juli), n=1.091 (mei).

- Contact met Oekraïners en Russen
- Alleen contact met Oekraïners
- Alleen contact met Russen
- Geen enkel contact

2

Spanningen en polarisatie

Spanningen en polarisatie

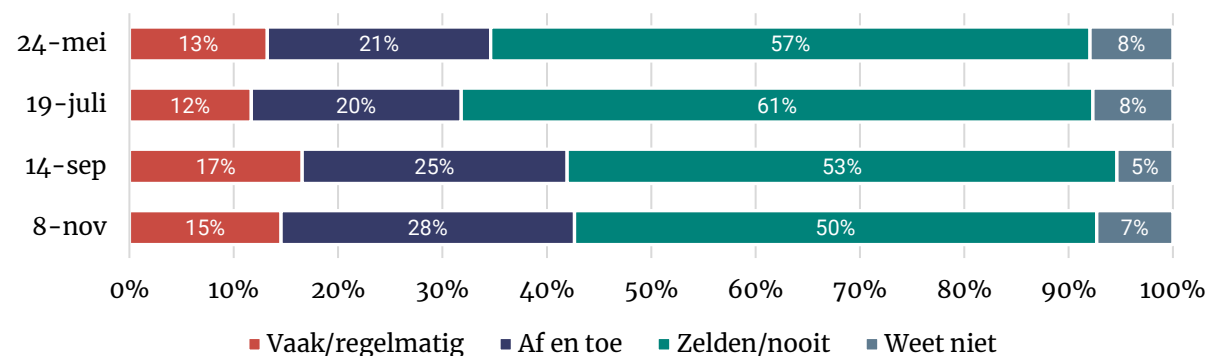
Aandeel ervaren polarisatie door de oorlog stabiel

- Uit onderzoek van het [Sociaal en Cultureel Planbureau \(SCP\)](#) blijkt dat een ruime meerderheid van de Nederlanders zich zorgen maakt over polarisatie.
- In dit onderzoek zoomen we in op het persoonlijk ervaren van polarisatie als gevolg van de oorlog in Oekraïne. Aan inwoners van Nederland legden wij het volgende voor:
De volgende vragen gaan over mogelijke (sterke) tegenstellingen die jij in de samenleving ervaart, als gevolg van de oorlog in Oekraïne. Dit komt vaak tot uiting in het steeds meer tegenover elkaar komen te staan. Zo kan er sprake zijn van een groot verschil in standpunten, een sterk wij-zij-denken, een harde toon naar andere groepen, vermijding van contact, confrontaties en/of een gebrek aan vertrouwen in de ander. We noemen dit ook wel 'polarisatie'.
- Het aandeel dat polarisatie ervaart als gevolg van de oorlog in Oekraïne is hoger dan voor de zomer. In deze peiling zeggen ruim vier van de tien (43%) dit wel eens te ervaren: een kwart af en toe (28%), en 15 procent vaak of regelmatig. Dit is vergelijkbaar met de vorige meting van 14 september (42%). Tijdens de metingen van 24 mei en 19 juli zei een derde van de inwoners wel eens polarisatie te ervaren als gevolg van de oorlog (resp. 34% en 32%), significant lager dan nu.

Figuur 3. Hoe vaak ervaar je zelf dergelijke polarisatie (als gevolg van de oorlog in Oekraïne)?

Bijvoorbeeld in contacten met familie, vrienden, collega's, buren of op eigen sociale media.

Basis: alle Nederlanders, n=1.048 (november), n=1.001 (september), n=1.055 (juli), n=1.091 (mei).

- We hebben gekeken naar de samenhang tussen het ervaren van polarisatie en de houding tegenover de opvang van vluchtelingen uit Oekraïne in Nederland (zie pagina 13). Inwoners die (heel) negatief staan tegenover de opvang van vluchtelingen uit Oekraïne in Nederland ervaren vaker polarisatie (24%) dan inwoners die daar (heel) positief of neutraal tegenover staan (12%).
- Inwoners die meer sympathie voor Rusland hebben, ervaren vaker polarisatie (ongeveer de helft) dan inwoners die meer sympathie voor Oekraïne of voor geen van beide landen sympathie hebben.
- Een op de vijf inwoners van de drie grote steden (22%) ervaart vaak tot regelmatig polarisatie. In de rest van het westen (10%) en het zuiden (11%) ligt dit significant lager. Een kwart van de inwoners tussen 18 en 34 jaar ervaart vaak tot regelmatig polarisatie, beduidend hoger dan de andere leeftijdsgroepen (rond 11%).

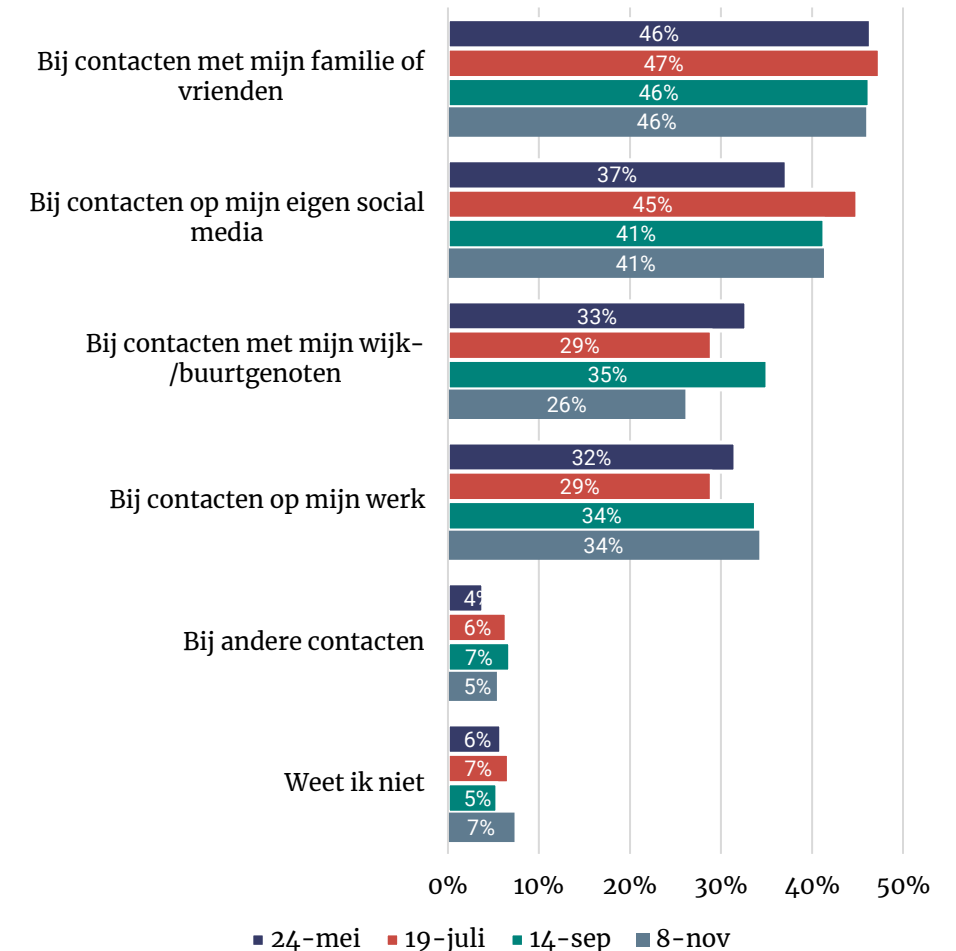

Spanningen en polarisatie: waar?

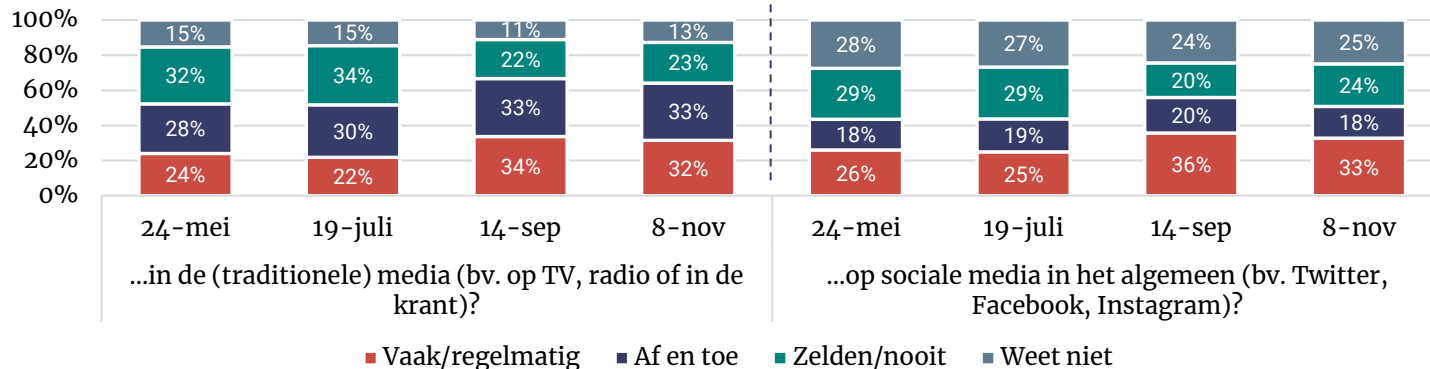
Polarisatie wordt bij uiteenlopende contacten ervaren

- Net als in de vorige metingen komen de inwoners die polarisatie ervaren dit in de sterkste mate tegen bij contacten met familie en vrienden (46%), gevolgd door contacten op de eigen sociale media (41%). Een derde geeft aan polarisatie tegen te komen bij contacten met wijk- / buurtgenoten (26%) of op het werk (34%). Het aandeel dat polarisatie in de buurt tegenkomt, is aanzienlijk gedaald (-9 procentpunt) en ligt op het laagste punt sinds de eerste meting.
- Uit Figuur 5 blijkt dat twee derde polarisatie ervaart in de (traditionele) media (65%). Dat is gelijk aan de meting van 14 september, maar meer dan in de eerste twee metingen, toen dit voor ongeveer de helft van de Nederlanders gold. Een iets kleinere groep van 52 procent komt polarisatie (ook) tegen op sociale media in het algemeen. Ook dat is een toename ten opzichte van de metingen van 24 mei en 19 juli (beide 44%), en gelijk aan 14 september (56%). Net als tijdens de meting van 14 september ervaart een op de vijf Nederlanders zelden of nooit polarisatie in de traditionele media (23%) of op sociale media (24%).

Figuur 4. Waar kom je deze polarisatie vooral tegen? Basis: Nederlanders die wel eens polarisatie ervaren, n=426 (november), n=417 (september), n=336 (juli), n=373 (mei).

Figuur 5. Hoe vaak ervaar je zelf dergelijke polarisatie (als gevolg van de oorlog in Oekraïne)...? Basis: alle Nederlanders, n=1.048 (november), n=1.001 (september), n=1.055 (juli), n=1.091 (mei).

Spanning en polarisatie: ervaringen

Aan inwoners die wel eens polarisatie hebben meegemaakt, vroegen wij of zij hun ervaring toe konden lichten aan de hand van een voorbeeld. Hieronder een greep uit de antwoorden:

“Als je praat over Oekraïne van vroeger, dat het een corrupt land was en geen lid mocht worden van de EU. Nu is het ineens een zielig land dat zonder goede controle met spoed lid moet worden van de EU en de NAVO.”

“Dit ervaar je bijvoorbeeld als er gesproken wordt over huisvesting en het gebrek daaraan, het niet kunnen rondkomen met je salaris omdat alles zo duur wordt enz. enz.”

“Discussies op het werk en in familieverband.”

“Bij communicatie tijdens mijn werkzaamheden op de openbare weg. Op sociale media waar veel anoniem geklaagd wordt.”

“Mensen overdrijven veel over polarisatie. Het is vooral dat mensen sneller een standpunt innemen dan dat ze argumenten voor hun standpunt hebben. En in discussies gaan ze dan pas hun argumenten verzinnen (cherry picking).”

“Omdat ik niet per se sympathisch ben met de Oekraïne wordt mij dat wel eens kwalijk genomen.”

“Sterke, uitgesproken meningen die geen ruimte voor de mening van een ander geeft. Je voelt je niet op je gemak om je eigen standpunt te delen. Gebeurt voornamelijk op sm, soms ook in de vriendenkring.”

“Verschillende groeperingen hebben verschillende meningen over wat te doen met de vluchtelingen en waar ze terecht moeten.”

“Vooral op social media, in het echte leven valt het wel mee in mijn omgeving.”

“Winkelbezoek in de buurt. Social Media.”

3

Opvang in gemeenten

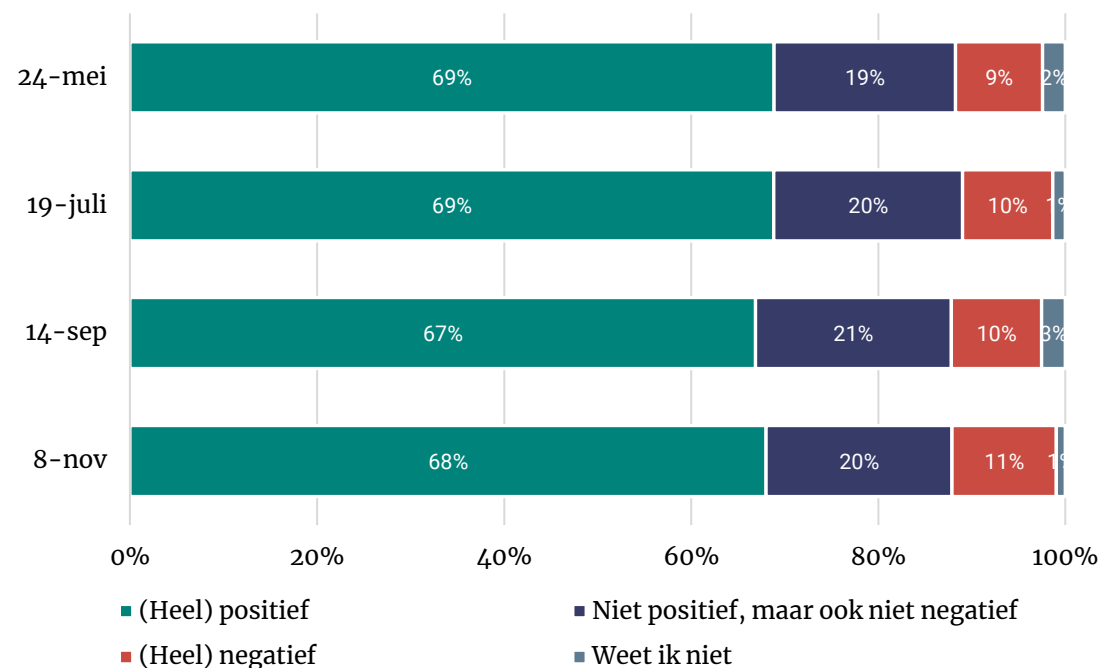
Opvang vluchtelingen uit Oekraïne

Twee derde positief over opvang Oekraïense vluchtelingen in Nederland, minder dan aan het begin van de oorlog

- Twee derde van de Nederlanders vindt het positief dat Nederland vluchtelingen uit Oekraïne opvangt (68%). Een op de vijf staat hier neutraal tegenover (20%) en een op de tien is hier geen voorstander van. Dit is nagenoeg gelijk aan de peilingen sinds mei 2023. Over langere termijn zien we een dalende trend in het draagvlak voor de opvang. In maart 2022 was 82 procent (heel) positief over de opvang.⁴
- Binnen de groep die sympathiseert met Oekraïne staat een groter aandeel positief tegenover opvang in vergelijking tot de groep die voor beide sympathie heeft, voor geen van beide sympathie heeft of voor Rusland sympathie heeft. Vooral inwoners die voor Rusland meer sympathie ervaren, geven aan negatief aan te kijken tegen de opvang van vluchtelingen uit Oekraïne. Dit is aanzienlijk hoger in vergelijking met inwoners die meer sympathie hebben voor Oekraïne, die voor geen van beide sympathie hebben of juist voor allebei sympathie ervaren.

Figuur 6. Hoe positief of negatief vind je het dat vluchtelingen uit Oekraïne in Nederland worden opgevangen? Basis: alle Nederlanders, n=1.048 (november), n=1.001 (september), n=1.055 (juli), n=1.091 (mei).

Bron: 12^e flitspeiling vluchtelingen uit Oekraïne, ministerie van Justitie en Veiligheid

⁴Voor meer inzicht in de ontwikkelingen in de periode maart 2022 -juli 2023 [klik hier voor de laatste peiling van ministerie van Justitie en Veiligheid](#)

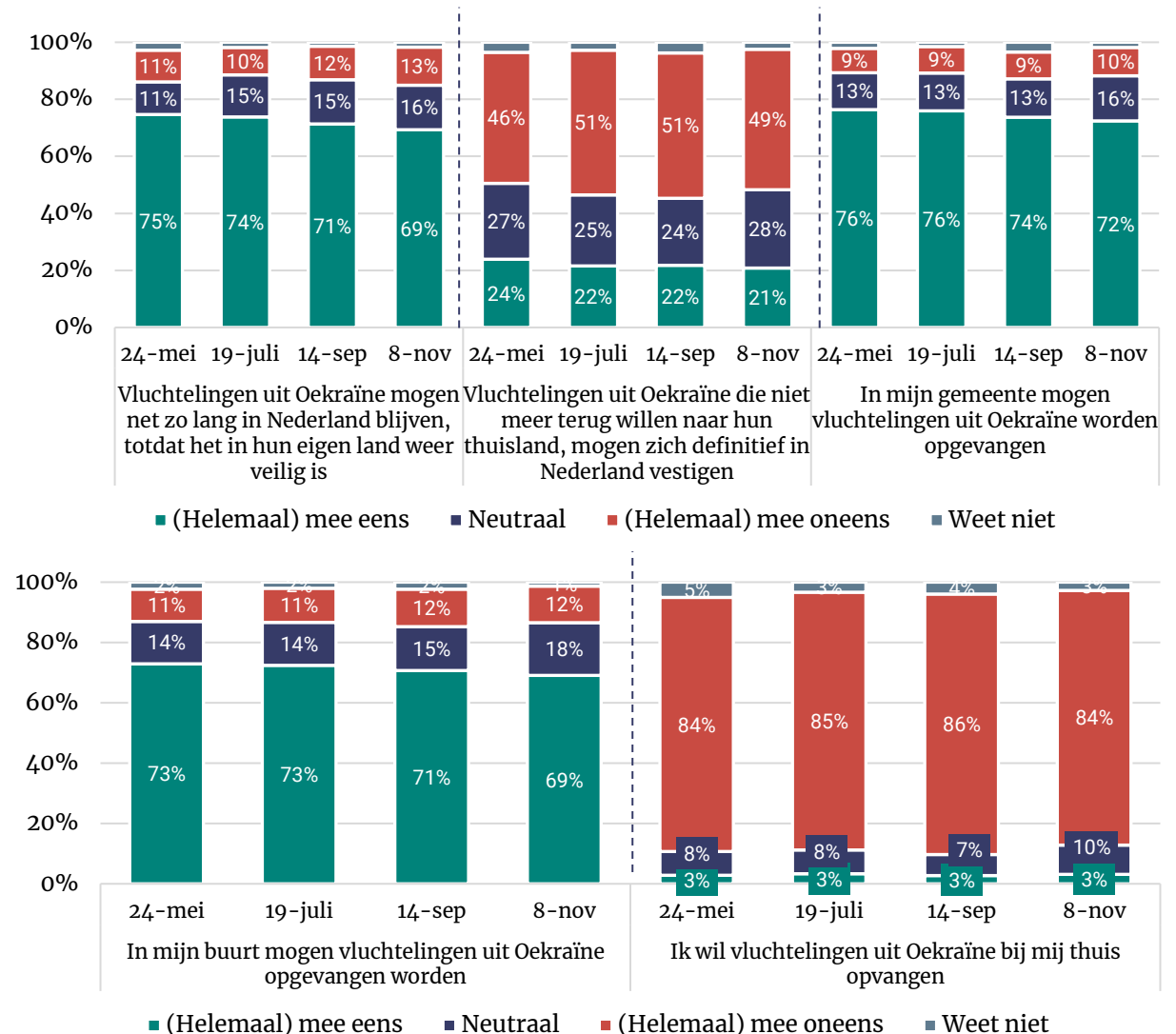
Draagvlak opvang (1)

Zeven op de tien zijn voorstander van opvang Oekraïense vluchtelingen in de gemeente, vergelijkbaar deel voor opvang in eigen buurt

- Zeven op de tien inwoners vinden dat vluchtelingen uit Oekraïne in Nederland mogen blijven, tot het in hun eigen land weer veilig is (69%). Hoewel het verschil tussen de metingen niet significant is, zien we sinds de meting van 24 mei een lichte dalende trend (-5 procentpunt).
- Net als in de vorige metingen is een op de vijf (21%) er voorstander van dat Oekraïense vluchtelingen zich definitief in Nederland mogen vestigen, de helft vindt dit niet wenselijk (49%).
- Driekwart van de inwoners vindt dat Oekraïense vluchtelingen in hun gemeente (72%) mogen worden opgevangen. Van zeven op de tien mag dat in de eigen buurt (69%). Een op de tien Nederlanders wil dat niet (resp. 10% en 12%). Een klein deel van de bevolking (3%) wil vluchtelingen bij hun thuis opvangen. Het merendeel (84%) ziet dat niet zitten. Dit beeld is onveranderd ten opzichte van de vorige metingen.
- Sinds de eerste meting van maart 2022, uitgevoerd voor het ministerie van Justitie en Veiligheid, is er een lichte daling te zien in het draagvlak voor de opvang van vluchtelingen in de gemeente (van 84% naar 74%), in de buurt (van 82% naar 71%) en bij inwoners thuis (van 8% naar 3%).⁵

⁵ Voor meer inzicht in de ontwikkelingen in de periode maart 2022 - juli 2023 [klik hier voor de laatste peiling van ministerie van Justitie en Veiligheid](#)

Figuur 7. In hoeverre ben je het eens of oneens met de volgende stellingen? Basis: alle Nederlanders, n=1.048 (november), n=1.001 (september), n=1.055 (juli), n=1.091 (mei).
Bron: 12^e flitspeiling vluchtelingen uit Oekraïne, ministerie van Justitie en Veiligheid

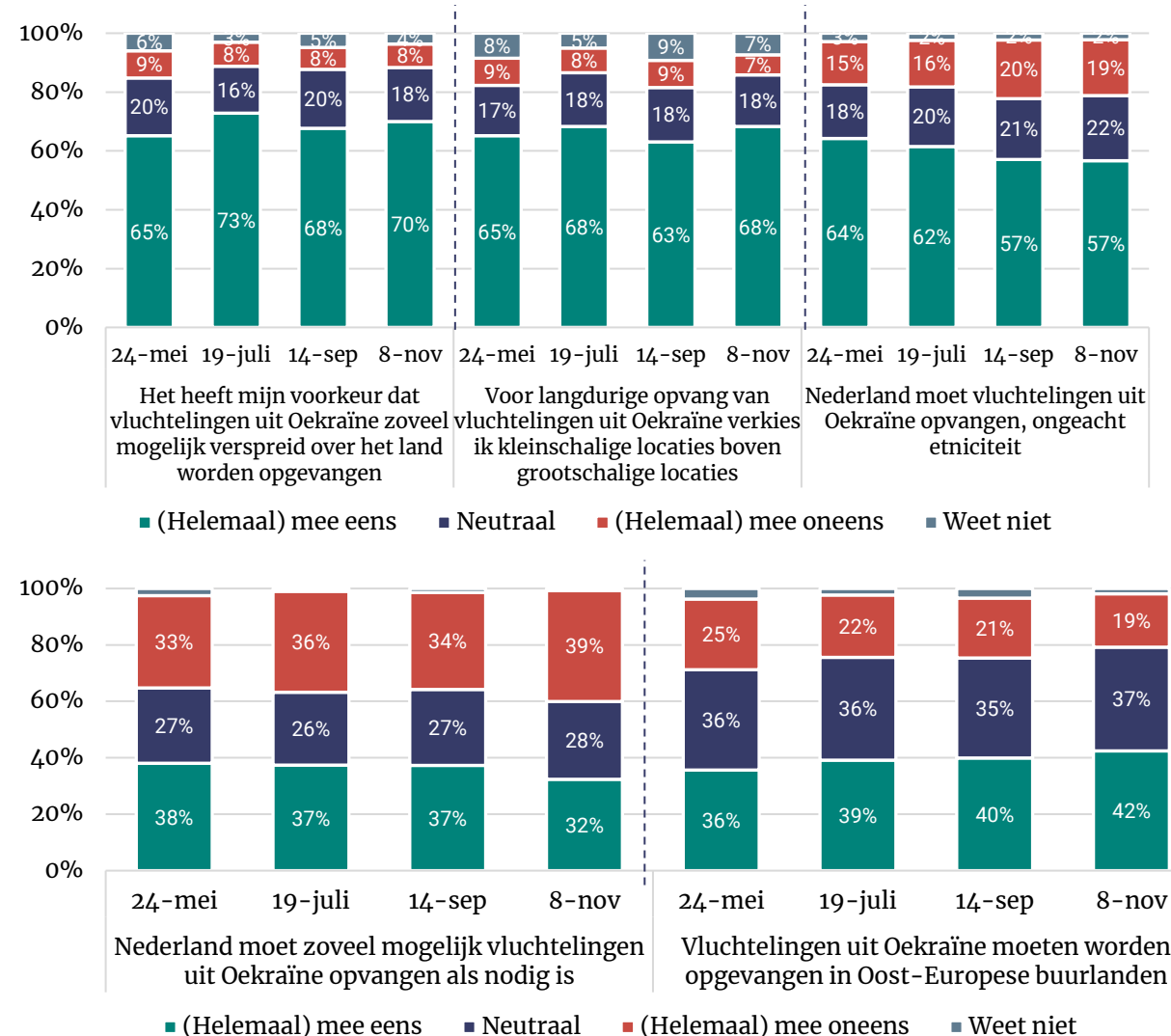
Draagvlak opvang (2)

Lichte afname draagvlak voor opvang zoveel Oekraïense vluchtelingen als nodig

- Zeven op de tien Nederlanders verkiezen bij langdurige opvang kleinschalige locaties boven de grootschalige locaties (68%). Tussen de meting van 14 september en 8 november is dit licht gestegen (+5 procentpunt). Een vergelijkbaar deel spreekt de voorkeur uit voor opvang verspreid door het land (70%).
- Een op de drie (32%) vindt dat Nederland zoveel mogelijk Oekraïense vluchtelingen moet opvangen als nodig is. Kort na de inval lag dit aandeel op het hoogste punt; 76 procent vond op dat moment dat Nederland zoveel mogelijk Oekraïense vluchtelingen op moest vangen.
- Volgens vier op de tien moeten Oekraïense vluchtelingen worden opgevangen in Oost-Europese buurlanden (42%). Ten opzichte van de vorige meting zijn er geen significante verschillen te benoemen. In de gehele periode sinds begin maart 2022, toen deze vraag voor het eerst werd gesteld in de peiling voor Justitie en Veiligheid, zijn er geen noemenswaardige ontwikkelingen en schommelt het aandeel tussen 36 en 43 procent.⁶

⁶Voor meer inzicht in de ontwikkelingen in de periode maart 2022 -juli 2023
[klik hier voor de laatste peiling van ministerie van Justitie en Veiligheid](#)

Figuur 8. In hoeverre ben je het eens of oneens met de volgende stellingen? Basis: alle Nederlanders, n=1.048 (november), n=1.001 (september), n=1.055 (juli), n=1.091 (mei).
 Bron: 12^e flitspeiling vluchtelingen uit Oekraïne, ministerie van Justitie en Veiligheid

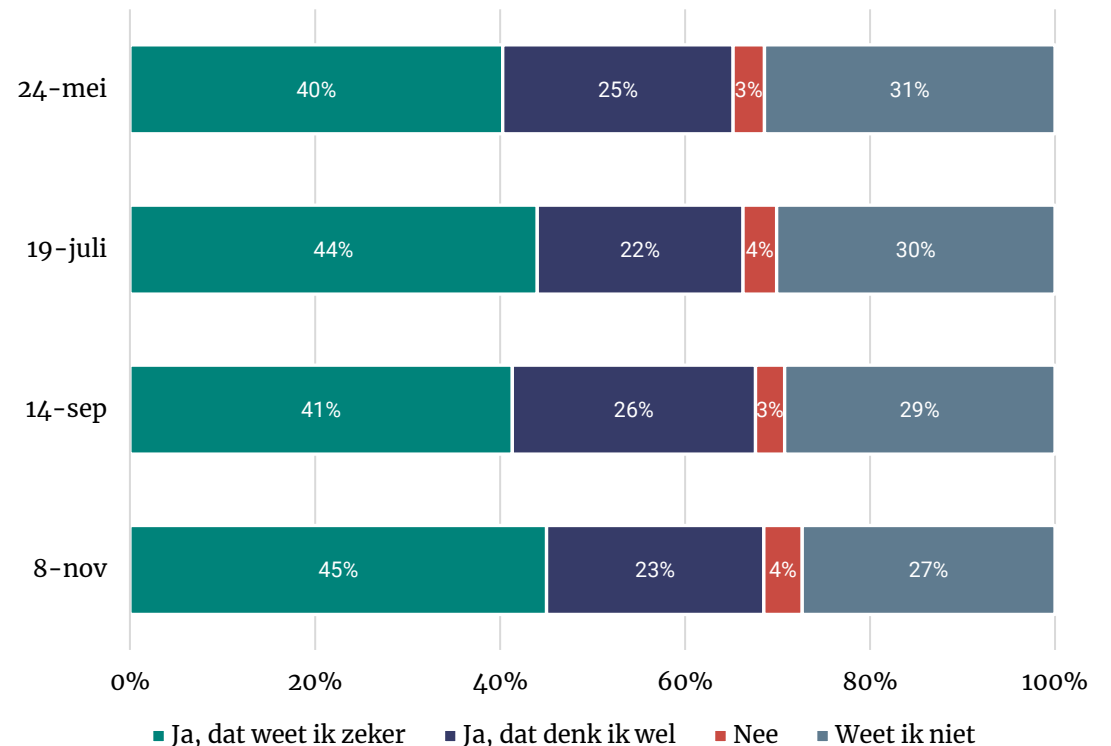

Bekendheid opvang eigen gemeente

Twee derde weet of vermoedt dat eigen gemeente Oekraïense vluchtelingen opvangt

- Aan inwoners stelden wij de vraag of zij weten of er vluchtelingen uit Oekraïne opgevangen worden in de opvanglocaties die door de gemeente zijn geregeld. Daarbij gaat het dus niet om tijdelijke opvang van vluchtelingen uit Oekraïne bij inwoners thuis.
- Twee derde weet of vermoedt dat in de eigen gemeente Oekraïense vluchtelingen worden opgevangen: 45 procent weet dit zeker, bijna een kwart denkt dit te weten (23%). Volgens 4 procent gebeurt dat niet. Een relatief grote groep (27%) weet niet of er in hun gemeente vluchtelingen worden opgevangen. Tijdens de meting van mei lag het aandeel dat dit zeker wist significant lager (40%). Daarna is er echter een stabiel beeld te zien.
- De groepen die contact hebben met Oekraïners, en met zowel Oekraïners als Russen weten vaker zeker (59%) dat de eigen gemeente Oekraïense vluchtelingen opvangt dan de groep die geen contact heeft met beide groepen (43%).
- Inwoners van het westen (48%), noorden (58%) en het oosten (49%) geven vaker aan dat er zeker in hun gemeente vluchtelingen uit Oekraïne worden opgevangen, beduidend hoger dan het aandeel in de drie grote steden (30%)

Figuur 9. Worden er in jouw gemeente vluchtelingen uit Oekraïne opgevangen in opvanglocaties die door de gemeente zijn geregeld? Basis: alle Nederlanders, n=1.048 (november), n=1.001 (september), n=1.055 (juli), n=1.091 (mei).

4

Gevoel van dubbele maat

Draagvlak Richtlijn Tijdelijke Bescherming

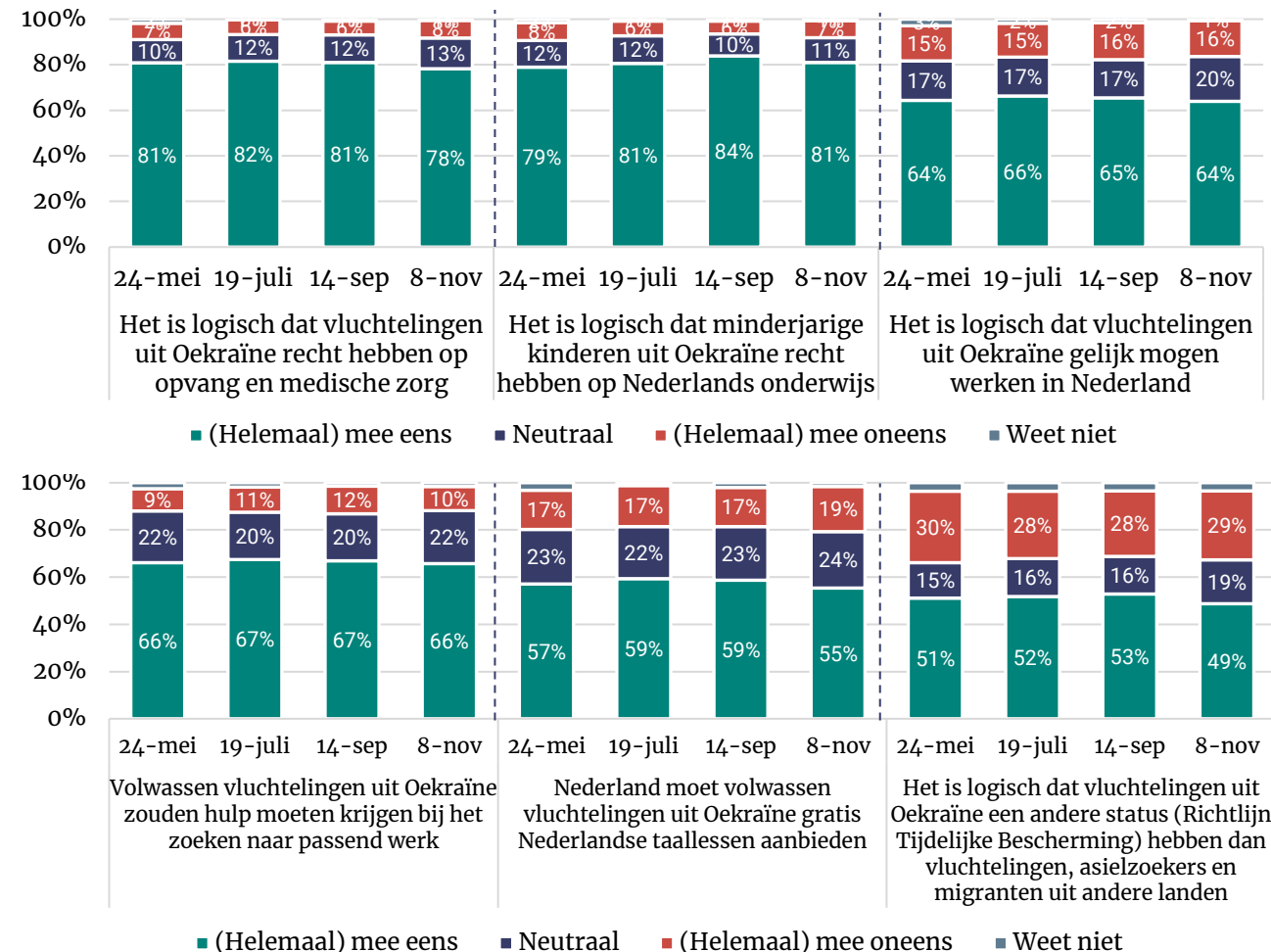
Draagvlak RTB nog steeds groot

- Voor het ministerie van Justitie en Veiligheid peilen wij sinds maart 2022 hoeveel inwoners het logisch vinden dat vluchtelingen uit Oekraïne een andere status hebben dan vluchtelingen, asielzoekers en migranten uit andere landen.
- De helft (49%) vindt het logisch dat vluchtelingen uit Oekraïne een andere status hebben dan vluchtelingen, asielzoekers en migranten uit andere landen. Drie op de tien zijn het daar niet mee eens. Dit is stabiel sinds de peiling van 25 maart 2022 voor het ministerie van Justitie en Veiligheid waarin deze vraag voor het eerst gesteld werd (48% (helemaal) mee eens en 30% (helemaal) mee oneens).
- Op de vraag of het logisch is dat vluchtelingen uit Oekraïne recht hebben op de verschillende voorzieningen onder de RTB, antwoorden inwoners net als in de vorige metingen op elke voorziening in meerderheid positief. Een ruime meerderheid van de Nederlanders vindt het logisch dat Oekraïense vluchtelingen recht hebben op opvang en medische zorg (78%) en Nederlands onderwijs (81%) voor minderjarigen. Ook vindt twee derde het logisch dat Oekraïense vluchtelingen gelijk mogen werken in Nederland (64%) en hulp krijgen bij het zoeken naar een passende functie (66%). Tot slot vindt 55 procent dat Nederland volwassen Oekraïense vluchtelingen Nederlandse taallessen moet aanbieden.

⁷ Voor meer inzicht in de ontwikkelingen in de periode maart 2022 - juli 2023 [klik hier voor de laatste peiling van ministerie van Justitie en Veiligheid](#)

Figuur 10. In hoeverre ben je het eens of oneens met de volgende stellingen? Basis: alle Nederlanders, n=1.048 (november), n=1.001 (september), n=1.055 (juli), n=1.091 (mei). Bron: 12^e flitspeiling vluchtelingen uit Oekraïne, ministerie van Justitie en Veiligheid

Gevoel van dubbele maat

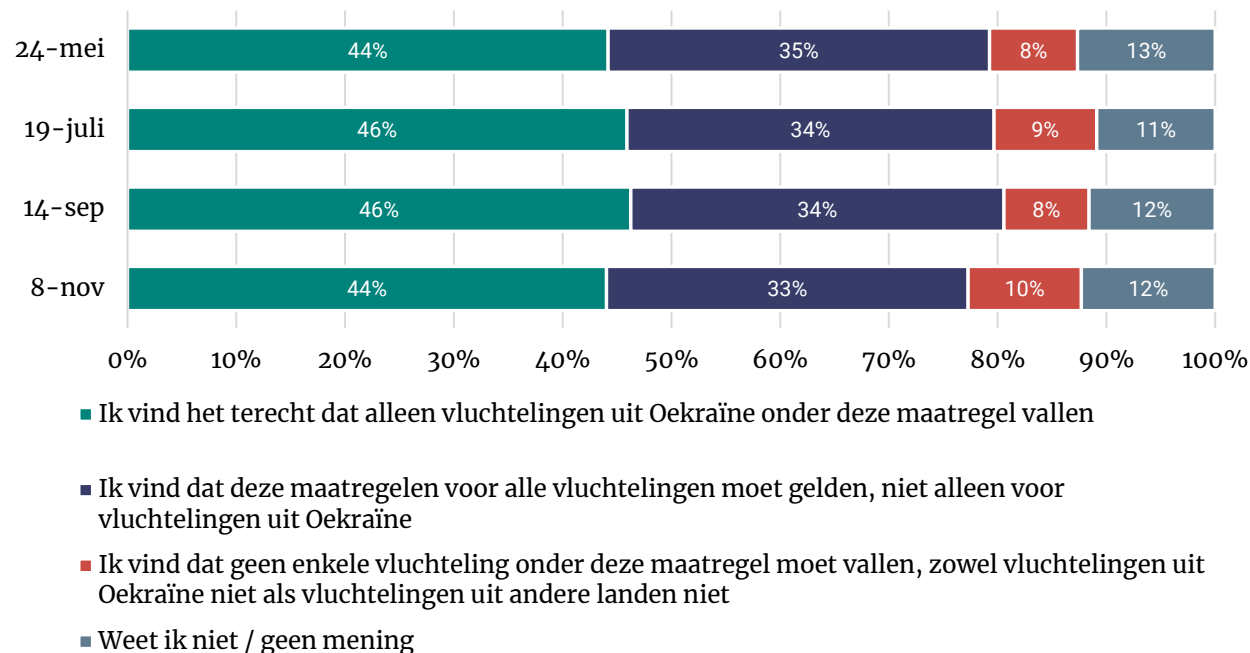
Een derde vindt dat RTB voor alle vluchtelingen zou moeten gelden, bijna de helft vindt dat RTB exclusief voor Oekraïners is

- In de vorige peilingen vond iets minder dan de helft van de Nederlanders (resp. 46% en 44%) het terecht dat alleen vluchtelingen uit Oekraïne onder de RTB vallen. Dat is nu weer het geval (44%). Wederom vindt een derde dat deze richtlijn voor alle vluchtelingen zou moeten gelden (33%), en is 10 procent van mening dat geen enkele vluchteling onder deze maatregel zou moeten vallen.
- De helft van de groep die sympathiseert met Oekraïne vindt het terecht dat de RTB alleen voor Oekraïense vluchtelingen geldt. Dit is hoger ten opzichte van de groep die voor beide of voor geen van beide sympathie voelt of voor Rusland sympathie ervaart.
- De groep die heel of tamelijk negatief staat tegenover de opvang van vluchtelingen uit Oekraïne in Nederland vindt relatief vaak dat geen enkele vluchteling onder de RTB zou moeten vallen (47%). Onder inwoners die heel of tamelijk positief zijn, ligt dit aanzienlijk lager (2%). Voorstanders van opvang vinden juist vaak dat alleen Oekraïense vluchtelingen onder deze maatregel zouden moeten vallen (52%), of dat deze maatregelen voor alle vluchtelingen zouden moeten gelden (37%).

In de vragenlijst werd de RTB kort uitgelegd met onderstaand stukje tekst:

'Zoals eerder vermeld vallen vluchtelingen uit Oekraïne onder de Richtlijn Tijdelijke Bescherming van de Europese Unie. Deze tijdelijke bescherming geeft vluchtelingen uit Oekraïne in Nederland recht op opvang, medische zorg en onderwijs voor minderjarige kinderen. Daarnaast biedt deze richtlijn de mogelijkheid aan vluchtelingen uit Oekraïne om in Nederland te werken. Deze richtlijn geldt alleen voor vluchtelingen uit Oekraïne en niet voor vluchtelingen, asielzoekers en migranten uit andere landen. Als vluchtelingen onder deze richtlijn vallen, dan mogen zij tot 4 maart 2024 in Nederland blijven.'

Figuur 11. Kun je aangeven welke stelling het beste overeenkomt met jouw mening? Basis: alle Nederlanders, n=1.048 (november), n=1.001 (september), n=1.055 (juli), n=1.091 (mei).

Gevoel van dubbele maat: toelichting

We vroegen Nederlanders hun antwoord toe te lichten. Waarom vinden zij het terecht dat alleen vluchtelingen uit Oekraïne onder deze maatregelen vallen? Of waarom vinden zij dat deze maatregel voor alle, of juist geen vluchtelingen zou moeten gelden? Hieronder een greep uit de antwoorden die zij gaven.

Inwoners vinden het terecht dat alleen vluchtelingen uit Oekraïne onder de maatregel vallen, omdat hun land actief in oorlog verkeerd. Daarnaast verwachten sommigen dat de vluchtelingen maar tijdelijk in Nederland verblijven. Tot slot zien inwoners het ook als een verplichting, omdat Oekraïne in de buurt ligt en vinden ze dat de normen en waarden van Oekraïners vergelijkbaar zijn met die van Nederland.

Inwoners die vinden dat alle vluchtelingen onder deze maatregel moeten vallen, noemen voornamelijk dat alle vluchtelingen gelijk zijn en recht hebben op een bestaan. Ook noemen sommigen dat het de integratie kan bevorderen als andere vluchtelingen ook eerder aan het werk kunnen. Wel maken sommige inwoners ook hier een onderscheid tussen vluchtelingen die vluchten voor oorlog of vanwege de economie hierheen komen.

Een beperkt deel vindt dat geen enkele vluchteling onder de maatregel moet vallen (10%). De redenen hiervoor zijn uiteenlopend. Een deel noemt hier ook dat alle vluchtelingen gelijk zijn. Anderen vinden dat we te veel vluchtelingen hebben en dat het openstellen van deze maatregelen zorgt dat er te veel bijkomen en in Nederland blijven.

“Als dit voor alle vluchtelingen zou gelden kost het te veel geld voor de belastingbetaler. Dan wordt Nederland nog meer aantrekkelijk voor vluchtelingen”

“Directe relatie tot Europa. Andere 'vluchtelingen' kunnen ook in eigen regio worden opgevangen.”

“Het is een tijdelijk oplossing voor de omstandigheden waardoor ze niet in hun eigen land kunnen verblijven. Niet alle vluchtelingen komen met deze reden naar Nederland.”

“Oekraïne is bijna een buurland en aangevallen met een veeze oorlog tot gevolg. Andere vluchtelingen zouden ook meer in hun eigen regio/buurland moeten worden opgevangen.”

“Alle erkende vluchtelingen zijn in mijn ogen gelijk en zouden dezelfde rechten en plichten moeten hebben. Dan hebben vluchtelingen ook iets te doen. In plaats van rondhangen.”

“Door te participeren wordt integratie vergemakkelijkt, dragen ze bij aan de samenleving en gaat dit verveling en onwenselijk gedrag tegen.”

“Ieder mens heeft hier recht op.”

“Minder kans op criminaliteit en betere mogelijkheid tot integratie.”

“Mits de vluchtelingen uit een oorlogssituatie komen.”

“Waarom de ene soort vluchteling bevoordelen tov vluchtelingen die al veel langer in de procedure zitten.”

“Als die kinderen hier naar school gaan en de ouders hier gaan werken, gaan ze nooit terug naar Oekraïne. Er zijn dan nog meer huizen nodig en nog meer banen.”

“Er is naar mijn mening geen onderscheid aan de orde tussen vluchtelingen, dan ook geen onderscheid in maatregelen.”

“Het is al te druk.”

“Nederland is vol. Geen plaats voor vluchtelingen.”

“Omdat wij alles betalen en de armoede in NL steeds groter wordt. Laat ze ons eerst helpen! Ik betaal een godsvermogen aan energie, kom nauwelijks rond, alles wordt reteduur en onze regering smijt maar met geld en wapens en zich te bemoeien met oorlogen ipv neutraal te blijven.”

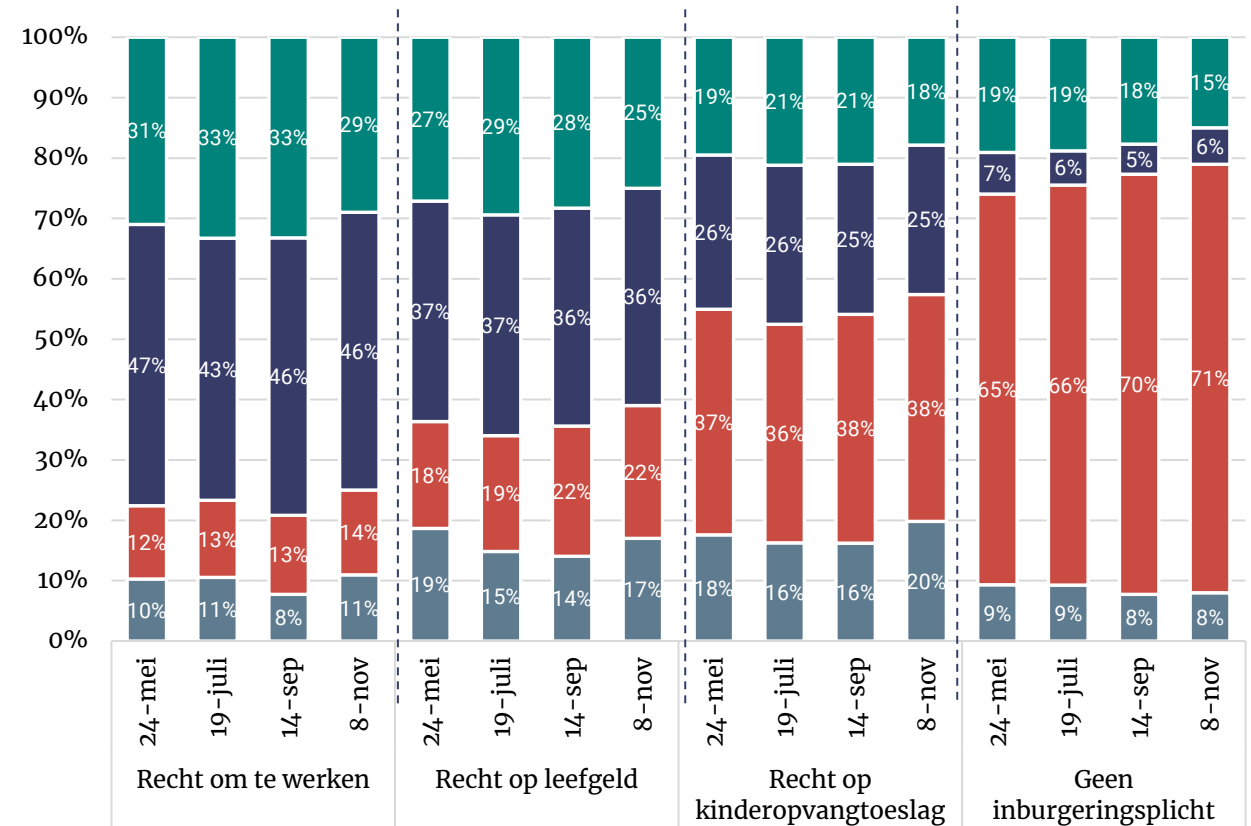
Gevoel van dubbele maat: maatregelen RTB

Draagvlak maatregelen RTB stabiel

- Inwoners kregen stellingen voorgelegd over vier maatregelen van de RTB die voor vluchtelingen uit Oekraïne gelden. Net als in de voorgaande metingen is het recht om te werken het minst, en het recht op kinderopvangtoeslag het meest omstreden.
- Drie op de tien vinden het terecht dat alleen Oekraïense vluchtelingen direct het recht hebben om te werken in Nederland (29%). Na een stijging tussen de 1ste en 2de meting, is dit nu weer licht gedaald en vergelijkbaar met de eerste meting. Iets minder dan de helft is van mening dat alle vluchtelingen dit recht zouden moeten hebben (46%). Dit is vergelijkbaar met de eerdere drie metingen.
- Volgens 36 procent zouden alle vluchtelingen recht moeten hebben op leefgeld, een kwart (25%) vindt het terecht dat alleen Oekraïense vluchtelingen dat ontvangen. Een op de vijf (22%) is van mening dat geen enkele vluchteling hier recht op heeft. Ook hier zien we een stabiel beeld sinds de peiling van 24 mei toen we deze vraag voor het eerst stelden.
- Een op de vijf vindt het terecht dat alleen Oekraïense vluchtelingen recht hebben op kinderopvangtoeslag (18%), een kwart vindt dat alle vluchtelingen daar recht op zouden moeten hebben (25%). Vier op de tien zijn van mening dat geen enkele vluchteling hier recht op heeft (38%).
- Zeven op de tien vinden dat alle vluchtelingen zouden moeten inburgeren. Na een stijging tussen de meting van 19 juli en 14 september is dit stabiel. Een op de zes (15%) vindt het terecht dat voor Oekraïense vluchtelingen geen inburgeringsplicht geldt. Slechts 6 procent vindt dat geen enkele vluchteling verplicht moet inburgeren.

Figuur 12. Welke stelling past het best bij jouw mening?

Basis: alle Nederlanders, n=1.048 (november), n=1.001 (september), n=1.055 (juli), n=1.091 (mei).

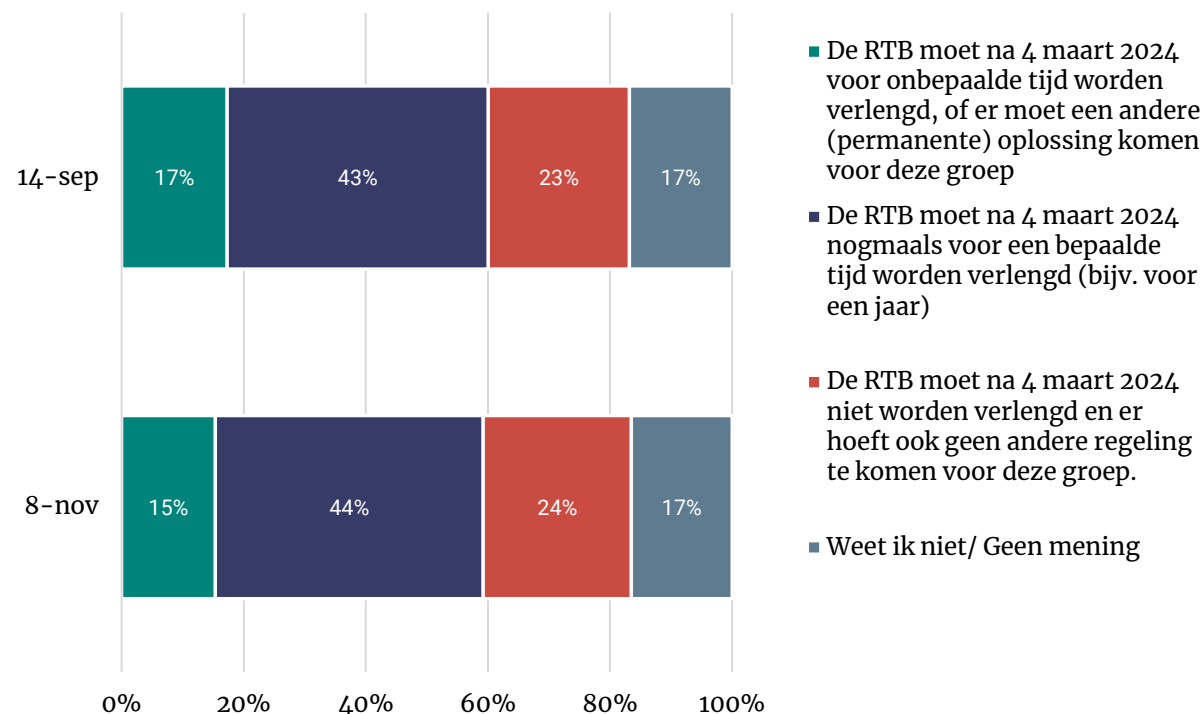
- Terecht alleen voor vluchtelingen uit Oekraïne
- Alle vluchtelingen zouden hier recht op moeten hebben
- Ik vind dat geen enkele vluchteling hier recht op heeft
- Weet ik niet

Voortbestaan RTB na 4 maart 2024

Meerderheid voor verlengen RTB

- Op 28 september 2023 werd besloten dat de Richtlijn Tijdelijke Bescherming (RTB) blijft voor vluchtelingen met de Oekraïense nationaliteit en met een jaar verlengd zou worden van maart 2024 tot maart 2025. Tijdens de meting van 8 november vroegen wij, zonder deze extra toelichting te geven, aan Nederlanders wat zij vinden dat er na 4 maart 2024 moet gebeuren.
- Net als tijdens de meting voorafgaand aan het besluit vindt het grootste aandeel (44%) dat de regeling na maart 2024 opnieuw voor een bepaalde tijd moet worden verlengd. Dit sluit aan bij het besluit om de RTB met een jaar te verlengen. Een kwart van de Nederlanders is van mening dat de richtlijn na deze periode niet hoeft te worden verlengd, en dat er ook geen andere regeling hoeft te komen (24%). Volgens hen moeten Oekraïense vluchtelingen vanaf dat moment net als andere vluchtelingen regulier asiel aanvragen. Een groep van 15 procent is voorstander van het verlengen van de regeling voor onbepaalde tijd, of het anderszins organiseren van een (permanente) oplossing.
- De groep die meer sympathie heeft voor Oekraïne dan voor Rusland is vaker voorstander van het verlengen van de maatregel voor bepaalde tijd dan de Nederlanders die voor geen van beiden sympathie hebben of meer sympathie voor Rusland opvatten.
- Gemiddeld geven drie op de tien inwoners tussen de 18 en 49 jaar aan dat de RTB na 4 maart 2024 niet verlengd moet worden en er ook geen andere regeling hoeft te komen. Significant hoger ten opzichte van de 50-plussers (tussen de 24% en 15%).

Figuur 13. De Richtlijn Tijdelijke Bescherming (RTB) blijft voor vluchtelingen met de Oekraïense nationaliteit geldig tot in ieder geval 4 maart 2024. Welke stelling past het best bij jouw mening? Basis: alle Nederlanders, n=1.048 (november), n=1.001 (september)

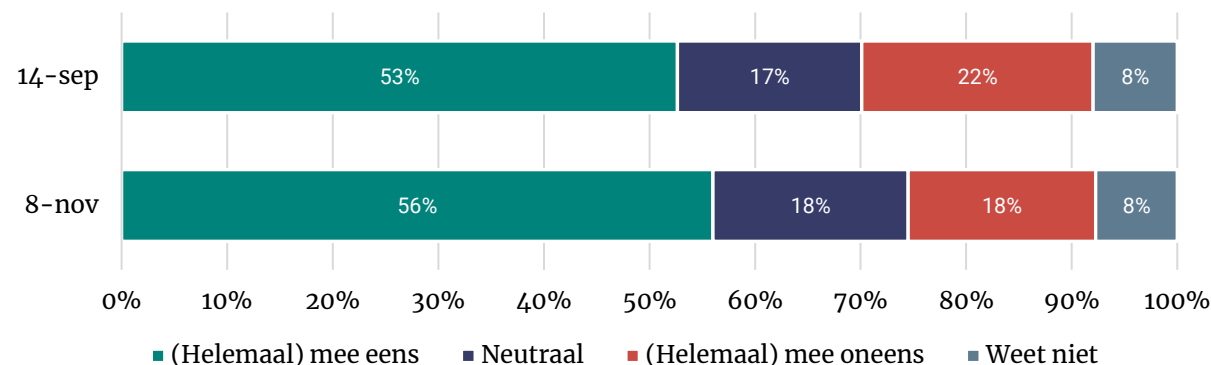
Derdelanders onder de RTB

Nipte meerderheid voorstander van beëindigen RTB voor derdelanders

- In deze meting vroegen wij wat Nederlanders ervan vinden dat derdelanders straks (mogelijk) niet meer in Nederland mogen blijven.
- Ruim de helft van de Nederlanders is het er mee eens dat de RTB voor derdelanders wordt beëindigd (56%), wat betekent dat derdelanders straks (mogelijk) niet meer in Nederland mogen verblijven. Een op de vijf is daar geen voorstander van (18%), een even grote groep staat er neutraal tegenover.
- Er is een duidelijke samenhang zichtbaar tussen de houding ten opzichte van de opvang van Oekraïense vluchtelingen en deze stelling. De Nederlanders die tamelijk of heel negatief tegenover opvang staan, zijn het in grotere getale eens met het beëindigen van de RTB voor derdelanders (81%) dan inwoners die hier heel of tamelijk positief zijn (51%).
- Drie op de tien inwoners van de drie grote steden zijn het (helemaal) oneens met de stelling dat derdelanders straks niet meer in Nederland mogen blijven. Aanzienlijk hoger dan elders in het westen (17%), het noorden (15%) en het zuiden (11%).

Figuur 14. In hoeverre ben je het er mee eens of oneens dat derdelanders straks (mogelijk) niet meer in Nederland mogen verblijven?

Basis: alle Nederlanders, n=1.048 (november), n=1.001 (september)D

In de vragenlijst werd het voornemen tot beëindiging van de RTB voor derdelanders kort toegelicht met onderstaand stukje tekst:

'Derdelanders zijn niet-Oekraïense vluchtelingen die in Oekraïne woonden ten tijde van het uitbreken van de oorlog. Zij hebben niet de Oekraïense nationaliteit en verbleven in Oekraïne met een tijdelijke verblijfsvergunning om bijvoorbeeld te studeren of te werken.

Het kabinet is van plan om de Richtlijn Tijdelijke Bescherming voor deze 'derdelanders' te beëindigen. Eigenlijk zouden alle derdelanders per 4 september 2023 Nederland moeten verlaten, maar het is uitgesteld tot het moment dat de Raad van State hier een definitief oordeel over heeft geveld. Naar verwachting gebeurt dat in november. Vanaf het moment dat de Richtlijn Tijdelijke Bescherming voor derdelanders wordt beëindigd hebben zij dus geen recht meer op verblijf in Nederland.'

Derdelanders onder de RTB: toelichting

We vroegen Nederlanders hun antwoord toe te lichten. Waarom vinden zij het terecht dat derdelanders straks (mogelijk) niet meer in Nederland mogen verblijven? Of waarom zijn zij van mening dat dit wel zo zou moeten zijn? Hieronder een greep uit de antwoorden die zij gaven.

Inwoners die het (helemaal) eens zijn dat de derdelanders straks (mogelijk) niet meer in Nederland mogen verblijven, noemen vooral dat de derdelanders terug kunnen naar een veilig land, terwijl dat voor vluchtelingen uit Oekraïne niet het geval is. Daarnaast noemen sommigen dat Nederland geen ruimte heeft om meer vluchtelingen op te vangen.

Inwoners die het niet terecht, maar ook niet onterecht vinden dat derdelanders straks (mogelijk) niet meer onder de RTB vallen, noemen dat derdelanders die veilig terug kunnen, dit ook moeten doen. Tegelijkertijd zien zij in dat dit niet voor alle derdelanders geldt. Daarnaast vinden sommigen dat Nederland te vol is, waardoor opvang moeilijk gaat. Toch zien zij het als onze plicht om deze mensen op te vangen.

Inwoners die het (helemaal) oneens zijn dat de derdelanders mogelijk niet meer in Nederland mogen verblijven, noemen het een arbitrair onderscheid. Er zou in hun ogen geen verschil gemaakt mogen worden tussen vluchtelingen uit Oekraïne en derdelanders.. Tot slot noemen sommigen dat ze het oneerlijk vinden dat de maatregel alleen zou gelden voor vluchtelingen uit Oekraïne

“Als de rechter concludeert dat zij geen echte vluchtelingen zijn dan terug naar land van herkomst.”

“Dat zijn mensen die vrijwillig voor een verblijf in Oekraïne gekozen hebben. Het zou dus logisch zijn dat deze mensen terug gaan naar hun land van herkomst.”

“Die moeten terug naar het land van herkomst.”

“Feit dat ze "toevallig" in Oekraïne waren geeft hen geen reden om anders te worden behandeld dan hun landgenoten. We hoeven niet de verplichtingen van Oekraïne te importeren.”

“Terug naar hun eigen land. Wij hebben al problemen genoeg. Als je iemand opvangt, moet je het goed doen. Dit mag niet ten koste gaan van de eigen inwoners.”

“Wonen oorspronkelijk dus in een ander land; het ligt m.i. voor de hand dat zij naar hun eigen land terugkeren.”

“Afhankelijk van het land waar ze echt vandaan komen. Als er geen gevaar is, kunnen ze naar huis.”

“Derdelanders die niet terug kunnen naar het land van herkomst door wat voor reden dan ook, moeten hier kunnen blijven.”

“Er wonen al te veel mensen hier, wij kunnen ze niet alles bieden wat ze nodig hebben.”

“Het ligt aan hun situatie. En waarom kunnen ze niet terug naar hun land van herkomst? Ik denk dat dit per persoon bekeken moet worden.”

“Moeilijke vraag, maar in principe hebben derdelanders een thuis waar ze naar terug kunnen en moeten ze dus niet een plek van echte vluchtelingen bezetten.”

“Wil ik eerst meer lezen over 'derdelanders' (omvang, argumenten voor, argumenten tegen).”

“Again. Waarom alléén Oekraïense mensen voortrekken.”

“Anders vallen ze tussen wal en schip.”

“De oorlog kwam toch ook koud op hun dak vallen? Er zal een reden zijn waarom zij niet naar huis kunnen in hun 1ste land.”

“Deze mensen zijn net zo goed gevlucht voor een oorlog als de Oekraïense inwoners.”

“Ik vind dat mensen beoordeeld moeten worden op hun situatie en niet als 'derdelander' per se.”

“Per persoon zal gekeken moeten worden waar deze persoon oorspronkelijk vandaan komt en of dat veilig is om terug te keren naar oorspronkelijk land van herkomst.”

“Zij hebben dezelfde rechten als andere vluchtelingen uit de Oekraïne. Ook zij zijn gevlucht voor het geweld.”

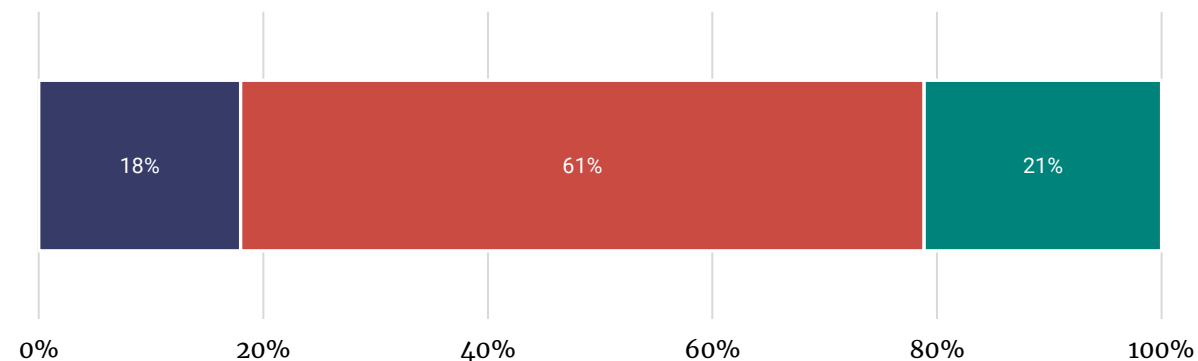

Integratie en verblijfsduur

Ruime meerderheid wil integratie, maar ook dat vluchtelingen na vijf jaar weer vertrekken als het thuisland veilig blijkt

- Inwoners kregen de volgende stelling voorgelegd: *Stel dat het over vijf jaar veilig is om naar Oekraïne terug te keren, welke van de onderstaande stellingen komt dan het beste overeen met uw mening?*
- Een ruime meerderheid vindt dat vluchtelingen uit Oekraïne moeten inburgeren, maar als het over vijf jaar veilig is in Oekraïne, vindt deze groep dat de vluchtelingen terug moeten keren.
- Zeven op de tien inwoners die meer sympathie ervaren voor Rusland vinden dat vluchtelingen uit Oekraïne niet moeten integreren en over vijf jaar terug moeten naar Oekraïne. Aanzienlijk hoger dan het aandeel dat meer sympathie ervaart voor Oekraïne. Zes op de tien van deze groep vinden dat de vluchtelingen uit Oekraïne moeten integreren, maar over vijf jaar terug moeten naar Oekraïne als het daar veilig blijkt. Dit verschilt significant ten opzichte van de groep die meer sympathie ervaart voor Rusland.

Figuur 15. Welke stelling past het best bij jouw mening?
Basis: alle Nederlanders. n=1.048 (november)

- Vluchtelingen uit Oekraïne moeten niet inburgeren in Nederland en als het blijkt dat het over vijf jaar veilig is, terug naar Oekraïne
- Vluchtelingen uit Oekraïne moeten nu al beginnen met inburgeren in Nederland, maar als het blijkt dat het over vijf jaar veilig is, terug naar Oekraïne
- Vluchtelingen uit Oekraïne moeten nu al beginnen met inburgeren in Nederland en hoeven niet terug naar Oekraïne, ook als het over vijf jaar veilig blijkt om terug te keren

5

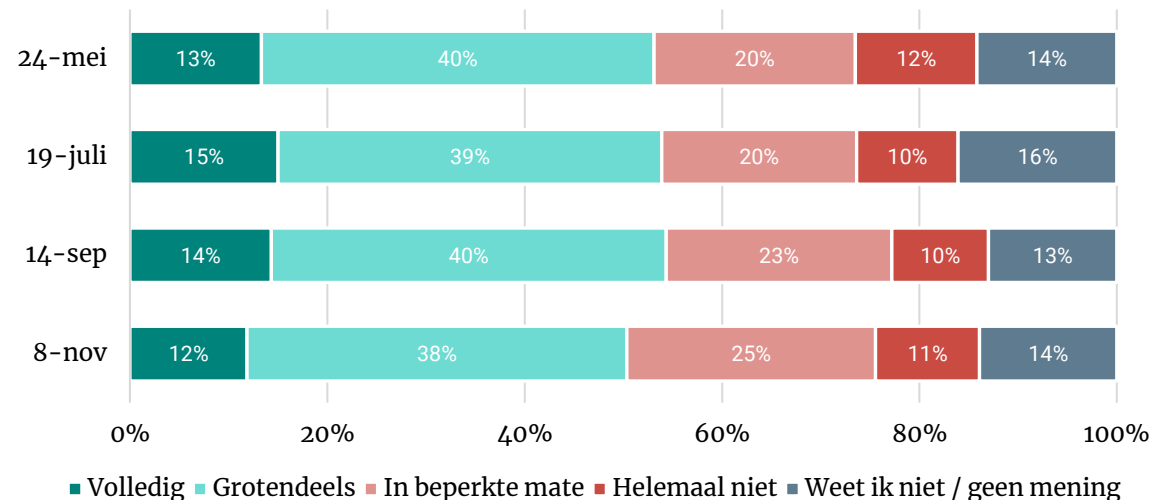
Nieuwe tegenstellingen

Draagvlak houding regering jegens oorlog Oekraïne

Ongeveer de helft van de Nederlanders staat achter de manier waarop de Nederlandse regering omgaat met de oorlog in Oekraïne

- Net als in de vorige metingen staat iets meer dan de helft van de bevolking volledig of grotendeels achter de manier waarop de Nederlandse regering omgaat met de oorlog in Oekraïne (50%). Een derde van de Nederlanders staat hier in beperkte mate of helemaal niet achter (36%). Er is een lichte stijging te zien in het aandeel dat in beperkte mate achter de houding van de overheid staat. Tijdens de eerste twee metingen was dit stabiel (20%), om vervolgens licht te stijgen naar 23 procent. Op de meting van 8 november is dit vervolgens verder gestegen naar een kwart (25%). Tot slot geeft 14 procent aan dit niet te weten, of er geen mening over te hebben.
- Er is een sterke samenhang te zien tussen waar de sympathie van inwoners ligt in de oorlog tussen Oekraïne en Rusland, en de mate waarin inwoners achter de manier staan waarop de Nederlandse regering omgaat met de oorlog in Oekraïne. Driekwart van de inwoners die in de oorlog tussen Oekraïne en Rusland meer sympathie hebben voor Rusland staat helemaal *niet* achter de manier waarop de Nederlandse regering omgaat met de oorlog. Dit ligt beduidend hoger dan onder inwoners die meer sympathie ervaren voor Oekraïne, voor beide partijen sympathie hebben of voor geen van beide sympathie ervaren.
- Ruim de helft (54%) van de 50-64-jarigen en driekwart (71%) van de 65-plussers staan volledig of grotendeels achter de manier waarop de regering met de oorlog omgaat, aanzienlijk hoger dan onder de inwoners tussen 18-34 jaar (37%) en 35-49 jaar (40%).

Figuur 16. In welke mate sta jij achter de manier waarop de Nederlandse regering omgaat met de oorlog in Oekraïne? Basis: alle Nederlanders, n=1.048 (november), n=1.001 (september), n=1.055 (juli), n=1.091 (mei).

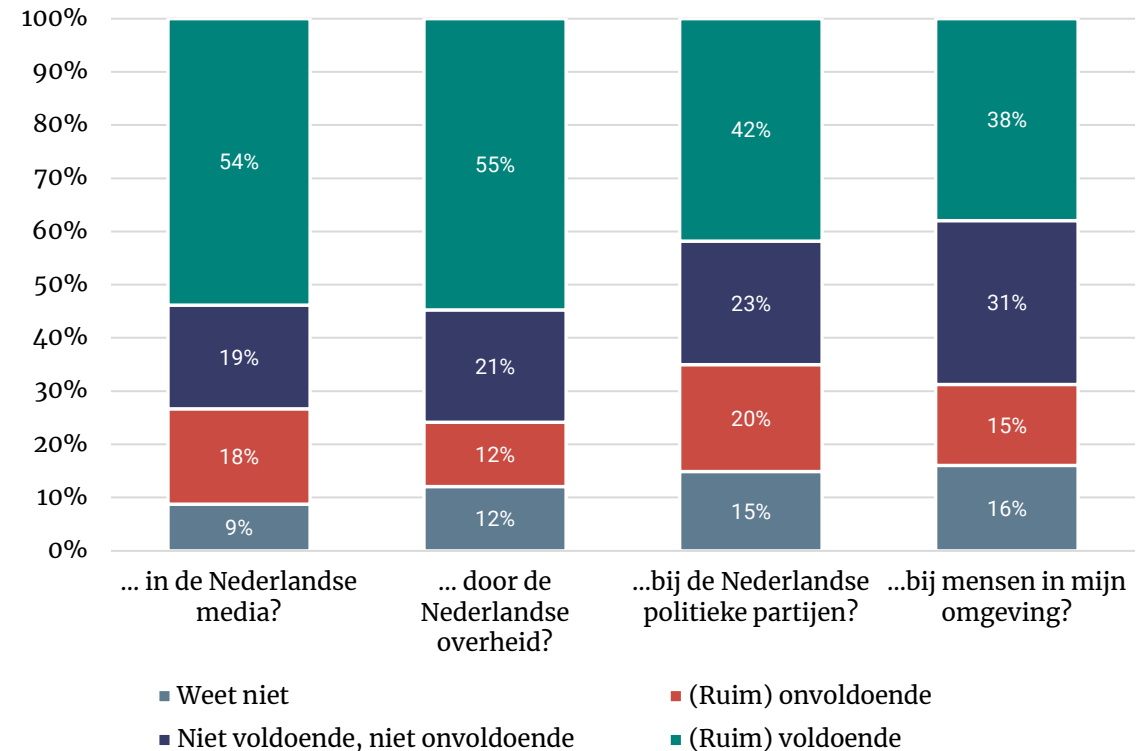
Aandacht oorlog Oekraïne (1)

Helft vindt voldoende aandacht in media en door de overheid voor oorlog Oekraïne

Sinds begin oktober is het conflict tussen Israël en de Palestijnse gebieden geëscaleerd en sindsdien veel in het nieuws geweest. Tijdens de meting van 8 november vroegen wij of Nederlanders nu vinden of er nog voldoende aandacht is voor *de oorlog in Oekraïne*.

- Meer dan de helft (54%) is van mening dat de Nederlandse media voldoende aandacht heeft voor de oorlog in Oekraïne. Een vergelijkbare groep vindt dat de overheid voldoende aandacht heeft voor de oorlog in Oekraïne (55%). De aandacht bij de Nederlandse politieke partijen (42%) en bij de mensen in de eigen omgeving (38%) voor de oorlog in Oekraïne ligt lager in de ogen van de bevolking.

Figuur 17. In hoeverre vind je dat er voldoende of onvoldoende aandacht is voor andere oorlogen of conflicten in de wereld? Basis: alle Nederlanders, n=1.048 (november), n=1.001 (september), n=1.055 (juli), n=1.091 (mei).

Aandacht oorlog Oekraïne (2)

Inwoners die vonden dat er onvoldoende aandacht is voor de oorlog in Oekraïne, noemen met name dat de situatie ‘gewoon’ geworden is en dat hierdoor de aandacht verslapt. Mensen noemen vooral de oorlog tussen Israël en de Palestijnse gebieden als een reden waarom er minder aandacht is voor de oorlog in Oekraïne. Hieronder een greep uit de antwoorden:

“Aandacht verslapt erg, lijkt “gewoon” te worden.”

“Aandacht voor Oekraïne wordt overschaduwd door oorlog in Israël. Media verslaat liever nieuw spectaculair nieuws dan blijvende (achtergrond)informatie.”

“Bij de start van de oorlog was er veel aandacht, maar naarmate de oorlog langer duurt ebt de aandacht bij de meeste weg en gaat het weer over de dagelijkse zaken in NL. Of zoals de laatste tijd de oorlog tussen Israël en Hamas.”

“De aandacht gaat nu vooral over de oorlog in de Gazastrook. De oorlog in Oekraïne mag niet vergeten worden. Dat zou in het voordeel van Rusland zijn.”

“De meeste politieke partijen kijken tijdens de verkiezingscampagnes niet over de landsgrenzen heen.”

“Ik kan niet beoordelen of de berichtgeving objectief is, en kan dus gekleurd zijn. Zo is de NPO behoorlijk links gericht.”

“Je zou denken dat de polarisatie die de oorlog teweeg heeft gebracht een thema zou zijn, maar dat zie ik niet echt.”

“Sinds oorlog Israël Gaza lijkt Oekraïne er minder toe te doen. Voordeel voor Poetin.”

“Voor Soedan is nog minder aandacht; Israël/Gaza krijgt (te) veel aandacht.”

“Zeker nu het conflict in Gaza is opgelaaid, wordt er nauwelijks nog bericht over de oorlog in Oekraïne.”

“Wordt momenteel overschaduwd door Midden-Oostenconflict.”

6

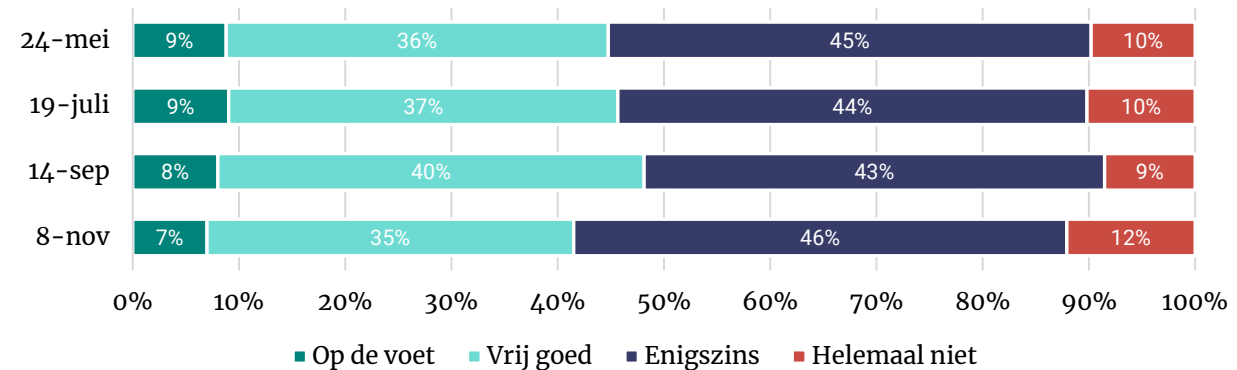
Vertrouwen in overheid en media

Informatievoorziening (1)

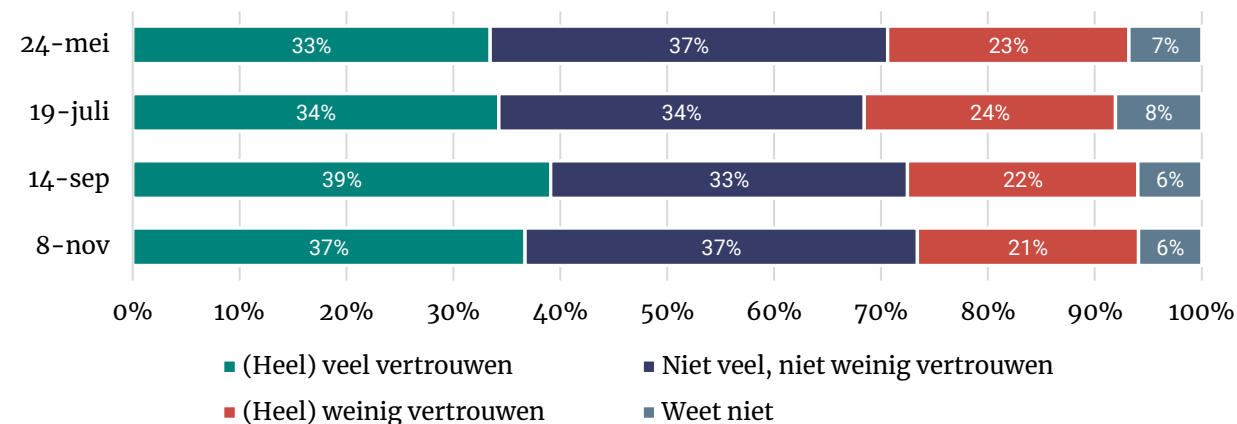
Vertrouwen in informatievoorziening overheid stabiel

- Ongeveer vier op de tien Nederlanders volgen het nieuws over de oorlog in Oekraïne op de voet, of vrij goed (42%). Een daling ten opzichte van de eerdere metingen. Bijna de helft is enigszins op de hoogte van de ontwikkelingen (46%), een op de tien volgt het nieuws over de oorlog helemaal niet (12%).
- Vier op de tien hebben veel vertrouwen in de informatievoorziening van de overheid over de oorlog in Oekraïne (37%). Na een stijging tussen 19 juli en 14 september is dit stabiel gebleven. Een even grote groep (37%) heeft niet veel, maar ook niet weinig vertrouwen in de informatievoorziening. Een op de vijf heeft weinig vertrouwen (21%).
- Onder de inwoners die in de oorlog meer sympathie hebben voor Oekraïne, geeft bijna de helft aan veel vertrouwen te hebben in de informatievoorziening (49%), aanzienlijk hoger dan onder de inwoners die meer sympathie hebben voor Rusland (9%). In deze groep geeft driekwart (76%) aan (heel) weinig vertrouwen te hebben in de informatievoorziening. Onder de inwoners die meer sympathie hebben voor Oekraïne is dit ongeveer een op de tien (8%).
- De helft (49%) van de inwoners die het (heel) positief vinden dat Nederland vluchtelingen uit Oekraïne opvangt, hebben (heel) veel vertrouwen in de informatievoorziening van de overheid over de oorlog in Oekraïne. Onder inwoners die vinden dat Nederland voldoende Oekraïense vluchtelingen opvangt (47%) of juist meer op moet vangen (46%) heeft bijna de helft (heel) veel vertrouwen in de informatievoorziening. Onder inwoners die (heel) negatief zijn over de opvang, of vinden dat Nederland minder Oekraïense vluchtelingen op moet vangen, ligt dit aanzienlijk lager (resp. 3% en 9%). Deze groepen hebben juist relatief weinig vertrouwen in de informatievoorziening (resp. 66% en 48%).

Figuur 18. In hoeverre volg je het nieuws over de oorlog in Oekraïne? Basis: alle Nederlanders, n=1.048 (november), n=1.001 (september), n=1.055 (juli), n=1.091 (mei).

Figuur 19. Hoeveel vertrouwen heb je in de informatievoorziening van de overheid over de oorlog in Oekraïne? Basis: alle Nederlanders, n=1.048 (november), n=1.001 (september), n=1.055 (juli), n=1.091 (mei).

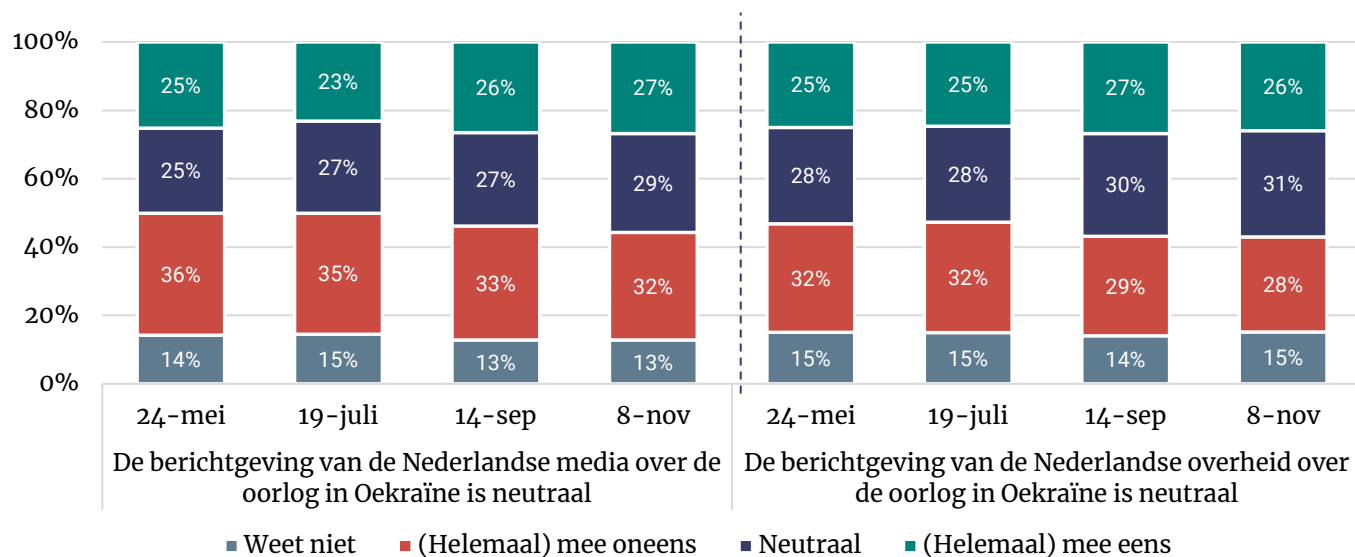

Informatievoorziening (2)

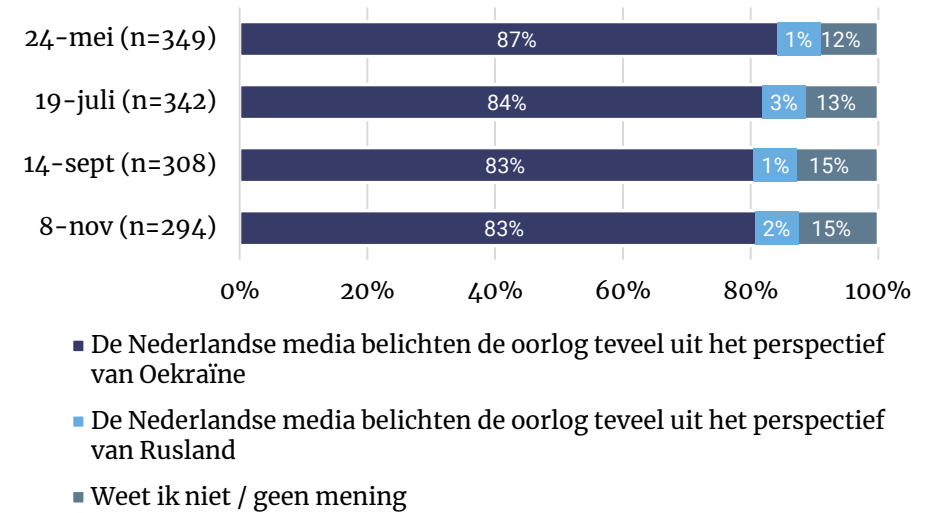
Nederlanders verdeeld over neutraliteit berichtgeving

- Een kwart vindt de berichtgeving over de oorlog in Oekraïne vanuit de overheid (26%) en media (27%) neutraal. Drie op de tien vinden de berichtgeving van de Nederlandse overheid (28%) over de oorlog *niet* neutraal, minder dan in de meting van 19 juli. Een derde van de Nederlanders vindt de berichtgeving van de Nederlandse media (32%) niet neutraal.
- Van degenen die de berichtgeving *niet* neutraal vinden, vinden ongeveer acht op de tien dat de Nederlandse media en overheid de oorlog te veel uit het perspectief van Oekraïne belichten (beide 83%). Dit beeld is onveranderd ten opzichte van de voorgaande metingen.

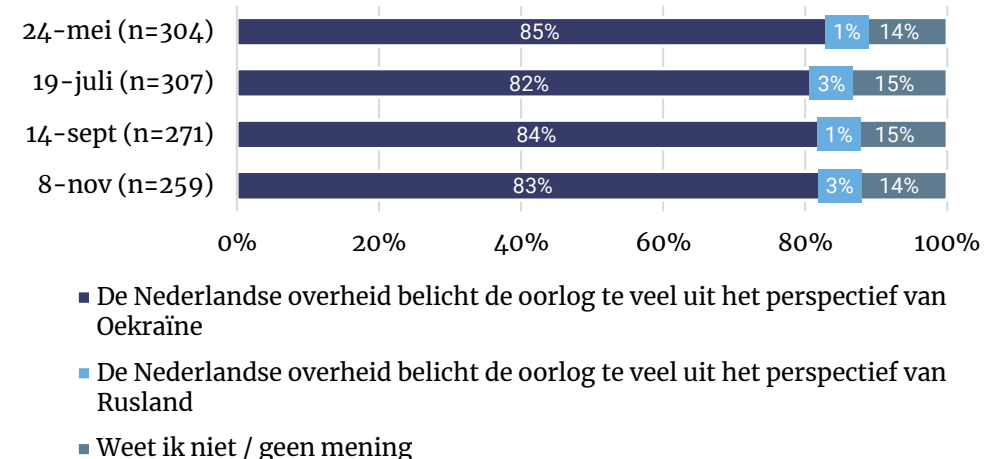
Figuur 20. In hoeverre ben je het eens met de volgende stellingen? Basis: alle Nederlanders, n=1.048 (november), n=1.001 (september), n=1.055 (juli), n=1.091 (mei).

Figuur 21. Kun je aangeven welke stelling het beste bij jouw mening past? Basis: Nederlanders die aangeven dat zij de berichtgeving van Nederlandse media niet helemaal neutraal vinden

Figuur 22. Kun je aangeven welke stelling het beste bij jouw mening past? Basis: Nederlanders die aangeven dat zij de berichtgeving van Nederlandse overheid niet helemaal neutraal vinden

I&O Research Enschede

Zuiderval 70
Postbus 563
7500 AN Enschede
T (053) 200 52 00
E info@ioresearch.nl
KvK-nummer 08198802

I&O Research Amsterdam

Piet Heinkade 55
1019 GM Amsterdam
T (020) 308 48 00
E info@ioresearch.nl